

LEDARE

Ledare: Medielogiken är inte den enda logiken

PUBLICERAD 2006-11-07

UTVALD LÄSNING I DIN MEJLBOX

Skaffa nyhetsbrev

DN:s chefredaktör Peter Wolodarski väljer ut veckans mest läsvärda artiklar.

När en "affär" exploderar i medierna finns det föga utrymme för eftersinnande tankar om vad som ligger bakom handlingarna. Låt oss inte glömma att reflektera i en lugnare atmosfär.

Ett underliggande fenomen är skillnaden i rättsuppfattning och auktoritetssyn mellan generationerna. Mycket tyder på att denna skillnad spelat en väsentlig roll både i fallet Anna Sjödin och i fallet Per Jodenius.

SSU-ordföranden dömdes av Stockholms tingsrätt till 120 dagsböter för förolämpning, våld mot tjänsteman, våldsamt motstånd och egenmäktigt förfarande. Hon överklagar nu domen till hovrätten. Den som läser Anna Sjödens brev till sina medlemmar finner att hon känner sig ärligt och allvarligt kränkt. Hon är skakad i sina föreställningar om hur Sverige fungerar. Hon trodde inte att en ordningsvakt hade sådan rätt till fysiskt ingripande, utan att behöva ta argument, eller att polisen skulle ställa sig på ordningsvaktens sida när den anlände till Crazy Horse.

Jag har mött denna reaktion från andra ungdomar. De har växt upp i världens troligen mest antiauktoritära samhälle någonsin, det nya Sverige. De är vana vid föräldrar som toleranta tar emot allt. De har gått genom en skola där elever fritt kunnat bjäbba emot sina lärare, betraktande dem som kompisar snarare än vuxna auktoriteter.

Så hamnar de i en situation där en ordningsvakt konfronterar dem. Plötsligt möter de något de aldrig förr stött på: vuxna som uppträder med makt, även fysisk makt. Ordningvakter argumenterar inte, de ger order. De visar ofta lagens maktmedvetenhet, utan den professionella träning och mänskliga mognad som utmärker poliskåren. När polis anländer, är den inte en objektiv avdömare. Polisen ser som sin uppgift att stödja kolleger i ordningens tjänst.

Inte undra på att Anna Sjödin, och många med henne i en yngre generation, blir chockade.

Per Jodenius, Liberala ungdomsförbundets nu avgångne pressekreterare, belyser en annan generationsskillnad, nämligen i synen på databrott. Jodenius är 24 år gammal, hans uppgiftslämnare SSU-ombudsmannen Niklas Sörman 22 år,

dennes förmedlande vän Nicklas Lagerlöf 20 år. För ungdomar i den här åldern är det ingen stor sak att gå in på elektroniska anslagstavlor. Lösenord sprids, öppenhet är deras norm på nätet. Att det skulle vara ett brott att använda ett lösenord de fått för att besöka en BBS, faller dem knappast in. Vi har här att göra med en dramatisk skillnad i rättsuppfattning mellan generationer. Fildelningsrevolten är ett annat uttryck för samma sak.

I den vuxnare världen finns två andra fenomen, som medierna sällan vill förstå i stunder av storm.

Det ena är att många års samarbete bygger på respekt och lojalitet. Ingvar Carlsson ville i det längsta hålla fast vid Anna-Greta Leijon, trots omdömesbristen i Ebbe Carlsson-affären. Göran Persson drog sig för att sparka Lars Danielsson, trots att dennes tsunamirapportering inte var den bästa. Lars Leijonborg skiljdes under svår vånda från Johan Jakobsson som partisekreterare, trots att Jakobsson borde ha gjort mer i mars.

Är detta tre exempel på svaghet hos politiska ledare? Så enkelt är inte problemet. Inget mänskligt umgänge fungerar utan ett mått av lojalitet. En chef lämnar inte utan vånda över en betrodd medarbetare till vargarna, så snart det viner och ylar i skogen. En ledare har därtill ofta ett mångårigt perspektiv på vad medarbetaren bidragit med. Anna-Greta Leijons långa, gedigna insatser som statsråd måste vägas in, som balans till en dagsdramatik. Lars Danielsson har under många år gjort förtjänstfulla insatser för Sverige i EU-arbetet. Johan Jakobsson låg i mycket bakom att Lars Leijonborg gick från 4,7 procent i sitt första val som liberal partiledare till 13,3 i sitt andra.

För medierna är en dags misstag allt. För ledaren som ska säga en medarbetare finns en mer omfattande balansräkning, med mycket att beakta också på plussidan. Det är begripligt.

Det andra fenomenet har att göra med minnet. Den mänskliga hjärnan tvingas oavlatligt sortera viktigt från mindre viktigt. Människor i tidsstressade positioner skulle bli lamslagna av överinformation, om de inte tillät sig att låta åtskilligt passera utan stor uppmärksamhet. Konsten, och en stor del av ledarskapets hemlighet, är förstås att göra rätt prioritering - att inte negligera det lilla som riskerar bli stort.

När granskade personer ombeds berätta vad de gjorde en viss dag för ett halvår sedan eller ett år sedan eller ännu längre tillbaka, måste man förstå att det som är förstasidesstoff i dag kan ha tett sig helt annorlunda i en tidigare tidsfas. Vi människor har inte lyxen att veta vad av allt vi tänkt, glömt, gjort, sett och hört under en vecka i november 2006 som kommer att visa sig viktigt när vi blickar tillbaka säg i november 2010. Relevans och relevanskriterier förändras. Att leva är att ta risker.

Vad gjorde, tänkte och hörde du första veckan i februari 2006? Måhända är du som enskild läsare inte alldeles säker på den saken, ens med en kalender framför dig. När du konfronteras med något som hände den veckan, kan det rent av vara så att du då inte förstod vikten av något som du nu uppmärksammas på. Kanske fanns det rent av privata omständigheter - sjukdom i

familjen, ett nytt barn, äktenskapstrassel, en döende mamma -
som tog all ork och uppmärksamhet.

Politiska ledare är också människor - tro det eller ej.

TEXT

Hans Bergström

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt